VALORI APRECIATIVE ALE UNOR ADJECTIVE CALIFICATIVE ÎN SPANIOLA DIN MEXIC, PERU ȘI CHILE

Ecaterina BABAHA

Spanish is one of the most powerful languages, it is spoken by a great number of people in the world, even this fact there are a lot of moments of incomprehension during the conversation. It appears because of different meanings that may contain the same word. These meanings vary depending on the area where it is used and type of the conversation, it could be formal or informal.

The objective of this investigation is: to analyze the specific formation and use of adjectives in Spanish of Mexico, Peru y Chile, including the excessive use of diminutives and augmentatives; to analyze the subjective message of the adjectives that we use in informal conversations.

Limba spaniolă este una dintre cele mai răspândite limbi din lume, una dintre cele 6 limbi oficiale ale ONU. Spaniola este vorbită în Spania, în țările Americii de Sud și declarată limbă oficială a Statelor Unite ale Americii. De asemenea, spaniola este una dintre limbile cele mai des predate în școli și universități. Având o expansiune atât de vastă, devine evidentă varietatea lingvistică a spaniolei, diferențele manifestându-se la nivel fonetic, gramatical și lexical.

Deseori, cei care studiază limba spaniolă se întreabă: Cum a devenit posibilă o asemenea expansiune? Pentru a oferi răspuns la această întrebare, trebuie să ne aprofundăm în istoria descoperirii Americii (Lumea Nouă), să ne amintim despre expediția lui Cristofor Columb din anul 1492, care reprezintă o etapă crucială, căci datorită jurnalului de călătorie, care include descrierea realității de pe pământurile unei Lumi Noi, Lumea Veche, adică Europa cunoaște existența altor culturi, altor imperii necunoscute cu obiceiuri și limbi radical diferite.

Scrierile lui Cristofor Columb au introdus multe cuvinte noi în spaniola de pe acele timpuri, însă și sosirea străinilor pe continentul american a jucat un rol decisiv în evoluția ulterioară a istoriei universale. În continuare, vom aduce câteva exemple preluate din lucrările din acea perioadă: ,,*Los otros árboles de otras maneras eran tantos que no hay persona que lo pueda decir ni asemejar a otros de Castilla*"; ,,*hojas secas o tizón-tabaco*"; ,,*redes de algodón-hamacas*"; ,,*culebre o sierpe-iguana*"; *flautas-quenas*; *atabales-*

marimba; *zorras-zaregüeyas*; *leones-pumas,* etc. Astfel, concluzia pe care o putem formula în acest context se rezumă la următoarele: limba spaniolă înglobează o multitudine de elemente condiţionate de diversitatea geografică, istorică, socială şi culturală a întregii sale evoluţii.

În cele ce urmează, ne vom centra atenţia asupra adjectivelor calificative, prin intermediul cărora calificăm sau atribuim anumite valori persoanelor, obiectelor, fenomenelor realităţii înconjurătoare. Este foarte important să subliniem în acest context şi mesajul subiectiv pe care îl conţin adjectivele calificative. Valoarea apreciativă pe care o exprimă un adjectiv poate fi receptată în diferite moduri, în funcţie de cultură, registru (formal sau informal), viziunile despre lume, vârstă etc. Unul şi acelaşi adjectiv poate căpăta conotaţii pozitive sau negative, în funcţie de contextul în care este utilizat. Un exemplu elocvent, în acest sens, îl poate constitui adjectivul *frumos,* a cărui receptare va varia în fiecare caz aparte, în funcţie de semnificaţiile pe care le va căpăta acesta pentru fiecare destinatar.

- Dacă ne referim la ţările Americii Latine, în care specificul limbii spaniole variază, în funcţie de regiunea concretă, putem observa câteva diferenţe în formarea şi utilizarea adjectivelor calificative. Una dintre acestea este utilizarea sufixelor, or, în calitate de exemple concrete, propunem următoarele adjective: *Nochero „aficionado a la noche, nocherieg"; Escuelero „escolar, colegial"; Suertudo „afortunado",* etc. După cum se poate observa, dacă în cazul unor ţări din America Hispanică o asemenea utilizare a sufixelor este cât se poate de firească, atunci în Spania, exemplele citate ar putea fi calificate drept exprimare defectuoasă.
- O altă particularitate strâns legată de subiectul calificării şi aprecierii este utilizarea specifică a diminutivului şi augmentativului.
- Totodată, o caracteristică specifică a adjectivului calificativ în spaniola din America este utilizarea lui ca adverb, de exemplu: *Cierre suave (la puerta); No hable fuerte (en voz alta); Anda ligero; Anda rápido; Habló golpeado; Que te vaya bonito etc.*
- Este foarte important sa comentăm de ce este specifică utilizarea diminutivelor în spaniola din America Latină. În comparaţie cu spaniola vorbită în Peninsula Iberică, latino-americanii utilizează diminutivul în exces, chiar şi atunci când nu este necesar de a califica ceva ca fiind foarte mic.

➢ Pe lângă faptul că adjectivul exprimă o valoare subiectivă și poate fi perceput în mod diferit, unul și același adjectiv poate căpăta diferite semnificații în spaniola din Spania și celelalte țări latino-americane. Aceasta poate provoca eventuale confuzii sau neînțelegeri.

➢ De exemplu, în spaniola din Mexic adjectivul *carnal,* fiind aplicat substantivului *amigo* semnifică un prieten *fidel*, *apropiat*; în Spania poate avea mai multe semnificații: *referitor la carne*; *lacom*; de asemenea *trupesc*, *senzual*, care se gândește doar la valorile pământești. În Peru *conchudo/da* semnifică persoană nerușinată; în Spania semnifică ceva care este *acoperit de scoici*; în Mexic semnifică *indolent*, în Costa Rica *persoană care nu lucrează, leneșă*. O altă serie de adjective calificative întâlnite frecvent în registrul familiar, care capătă valori apreciative speciale în spaniola vorbită în Mexic, Peru și Chile include următoarele: Mexic: *Curro: elegante (elegant); Chula: mujer hermosa (femeie frumoasă); Mango: persona muy atractiva (persoană foarte atractivă); Infumable: persona insoportable (persoană insuportabilă) etc.* Peru*: Chuya: limpio perfecto (foarte curat); Faite: hábil, astuto (priceput, viclean); Feyu: malo, malvado (rău, răutăcios); Pisi: poco, menos (puţin); Pretensioso: presumido (îngâmfat);* Chile: *Heloso: frío (rece); Odioso: fastidioso (enervant); Tardoso: lento (lent); Contigioso: escrupuloso (migălos, scrupulos); Enredoso: chismoso, enredador (bârfitor) etc.*

În concluzie, putem afirma că adjectivul calificativ, în general, precum și valorile apreciative pe care reușește să le exprime acesta, în particular, posedă o valoare stilistică specială, în virtutea faptului că reușește să transforme și substantivul într-o parte de vorbire unică și irepetabilă. Anume din acest motiv, atât în limbajul cotidian, cât și în cadrul operelor literare, este deosebit de important să selectăm și să utilizăm adjectivele calificative corect și adecvat, întrucât abilitatea de a folosi un adjectiv calificativ îi poate imprima unei opere literare unicitate, reprezentând forma optimă de individualizare a stilului, de dotare a personajelor cu individualitate proprie.

Referințe:

1. ALARCOS LLORACH, E. *Gramática de la lengua española.* Madrid: Espasa-Calpa, 2000.
2. IZQUIERDO, M.A. y UTRILLA ENGUITA, J. M. *La Lengua Española en América: Normas y Usos Actuales.* Valencia: Los autores 2010, p. 654.

3. MARTÍNEZ LARA, J. A. Usos y funciones de los sufijos apreciativos en el habla coloquial de jóvenes universitarios de Caracas. En: *Sufijos apreciativos en el habla juvenil de Caracas,* 2016, p. 18.
4. RĂDULESCU, C. *Gramatica limbii spaniole*. București: Corint, 2005, p.280.
5. SECO, R. *Manual De Gramática Española*. Madrid: Aguilar, 1980, p. 342.

Recomandat
Laura MÎRZAC, lector univ.